

De stenen spreken #18 vraag 2
Totaal zijn: het fundament van vrijheid.
17 december 1986

Geliefde Osho,

Toen ik in Rajneeshpuram was, werd ontdekt dat ik kanker had. Mijn angst was dat ik zou verdwijnen in een onbewuste dood en de weg naar u niet zou kunnen terugvinden. Ik ben grenzeloos dankbaar dat uw aanwezigheid en uw welwillendheid me geholpen hebben te genezen. Een paar dagen geleden had ik voedselvergiftiging – en opnieuw de angst. Het was gemakkelijk in een toestand van fysieke pijn geïdentificeerd te zijn met het lichaam. Ik hoor dat dokters aan stervende patiënten morfine geven om het ongemak te verlichten. Geliefde meester, wilt u alstublieft iets zeggen over meditatie op de rand van de dood. Is het mogelijk te mediteren met medicijnen? En hoe zit het met het bewustzijn van hen die sterven onder narcose, in slaap of in coma?

Een paar dingen... ten eerste bestaat er geen dood als zodanig. Dood is de grote illusie, want het gebeurt altijd bij de ander, het gebeurt nooit bij jou, dus kijk je er altijd van de buitenkant tegenaan.

Je weet niet wat er vanbinnen bij het meest innerlijke centrum gebeurt. Iets enorm waardevols gebeurt daar, maar al wat je weet is dat de mens dan niet kan praten, niet kan ademen, niet kan lopen. Zijn polsslag is verdwenen, zijn hartslag is verdwenen – hij is dood.

Het is niet waar. Het is bijna alsof iemand zegt dat hij liefheeft en je ontleed het hart van die mens en probeert te ontdekken waar de liefde zit. Ik denk niet dat je ontdekt waar de liefde zit, omdat liefde geen materie is. Het is een kwaliteit. Je kunt haar ervaren maar je kunt haar niet vastpakken.

Het leven begint in onbewustheid. Het moet wel zo beginnen, want het kind moet vanuit de baarmoeder naar de buitenwereld een hele nauwe doorgang passeren. De doorgang is heel nauw en het kind vindt het bijna gelijkstaan met de dood, want hij heeft negen maanden lang in een wereld geleefd die van hem wordt weggenomen, waar hij enorm gelukkig was, vredig, zonder enige zorg, geen problemen van werkgelegenheid, of opvoeding. Hij heeft die negen maanden in een paradijs geleefd.

De psychologen zeggen dat de idee van het paradijs in feite niets anders is dan een projectie van de omstandigheden in de baarmoeder. De baarmoeder is zo luxueus dat het kind zijn hele leven op zoek is naar weer diezelfde oude gouden dagen, toen hij met zijn moeder samenleefde, zelfs geen enkele scheiding ervarend, zelfs niet wetend dat hij afgescheiden was van de omgeving waarin hij leefde. De omgeving en hij waren één, en nu wordt hij eruit gegooid in een onbekende, vreemde wereld.

In de baarmoeder verkeerde hij in volkomen stilte. Erbuiten is het zo lawaaierig,

zo gek makend lawaaierig. In de baarmoeder bevindt hij zich in het duister. Duisternis is heel kalmerend, ontspannend, heel essentieel voor groei – daarom verbergen de wortels van planten zich onder de grond, in het duister. Een kind verbergt zich in de baarmoeder om duisternis te vinden. En nu wordt hij de wereld in gegooid vol met felle lichten. En hij is afgesneden van alle verbindingen met de moeder; de schok is traumatisch. Er is een kans van enige waarheid in het idee dat hij weer op zoek gaat naar de baarmoeder, dat de zoektocht naar de baarmoeder de zoektocht is naar het paradijs.

Als het kind opgroeit, wordt hij zich meer en meer ervan bewust dat de wereld niet is wat hij zou moeten zijn. Hij is afstotend, hij is sluw, hij is in alle opzichten misleidend, bedrieglijk. Je kunt niemand vertrouwen, je kunt van niemand houden. Vriendschap is maar een leeg woord. Liefde bestaat alleen in poëzie. In het leven is alles een last.

Maar om verschillende redenen kun je niet uit deze vicieuze levenscirkel springen. Ten eerste heb je geen enkel idee dat er een andere mogelijkheid van leven is, een alternatieve manier van leven. Je kent alleen de manier waarop mensen leven en ze lijden allemaal, ze zijn allemaal ellendig.

Natuurlijk ga je ellende en lijden als natuurlijk accepteren. Langzaamaan word je daar immuun voor. Deze immuniteit is heel gevaarlijk. Ze betekent dat er nu geen hoop meer is voor je, want er is nu geen kans op enig onderzoek. Je gaat geen onderzoek doen in jezelf, in je bewustzijn, want je bent al gaan geloven wat anderen je hebben verteld.

Een mens dat werkelijk door een revolutie wil gaan... En enkel een revolutie kan je vrijmaken van de angst voor de dood. Overigens heb je bij je geboorte de dood ervaren, dus heb je er enig idee van. Je verloor je paradijs. Je geboorte is misschien een periode van viering geweest voor anderen maar niet voor jou.

Voor jou was het een vreselijke ervaring.

En wanneer je weer aan de dood denkt, is het heel natuurlijk te concluderen dat de komende dood een omvangrijker verschijnsel zal zijn dan de dood die je kende bij je geboorte. Je hebt maar negen maanden in de baarmoeder geleefd en wat voor leven was het? Hoewel het comfortabel was, luxueus, was er geen avontuur, geen verandering; je vegeteerde bijna. Gedurende zeventig jaar leef je, ervaar je vele dingen, en dan komt opnieuw de dood. Dat is de cirkel die rond wordt – je komt terug bij hetzelfde nulpunt waar je je leven begon. Deze dood die voor je opdoemt, lijkt gevaarlijker, want nu ben je ervaren. Je hebt honger gezien, verhongering, dood, en het veroorzaakt een diepe angst: ‘Op een dag zal ik er niet meer zijn om de zon te zien opkomen. De zon zal blijven opkomen en de bloemen zullen blijven bloeien, en de sterren zullen er altijd zijn, wachtend aan de hemel, wachtend, maar ik zal nooit meer terugkomen.’ De dood vernietigt al je zintuigen.

Je hebt een paar momenten van schoonheid geproefd, enkele momenten van liefde, enkele momenten van vreugde – maar een paar momenten, maar een

enkel moment van vreugde is genoeg, en gelijk aan de eeuwigheid want op het moment van vreugde vergeet je de tijd.

Je angst is ieders angst. En omdat je de dood van buitenaf waarneemt, veroorzaakt dat het hele probleem.

De mens sterft niet, want niets sterft.

De dood als zodanig heeft nooit plaatsgevonden.

Maar je ziet het elke dag gebeuren. Als aan jou, kijkend vanaf de buitenkant, wordt verteld dat deze twee mensen hevig verliefd zijn op elkaar, wat ontdek je dan vanaf de buitenkant? Misschien houden ze elkaars hand vast, maar elkaars hand vasthouden is geen liefde. Je kunt je hele leven lang iemands hand vasthouden en je afvragen: wat gebeurt er? Liefde komt niet, enkel de handen transpireren.

En als je een dergelijk experiment uitprobeert, doe het dan niet in Mumbai!

Liefde is niet mogelijk in Mumbai, enkel transpiratie. Geliefden in Mumbai moeten door heel zware lichamelijke belevingen heen. Allereerst betekent liefde in Mumbai de transpiratie, de lichaamsgeur, vermengd met de geur van deodorant, allerlei soorten poeder, allerlei soorten parfum...

Maar wat kun je van de buitenkant beoordelen? Zelfs als twee mensen elkaar omhelzen... Je kunt onmiddellijk opmerken dat omhelzen liefde betekent – maar omhelzen is geen liefde. Ik weet het uitstekend. Vanwege het omhelzen moest ik stoppen met naar de Punjab te gaan... de Sikhs zijn een vuurproef. Als je een sardarji kunt omhelzen, kun je elke wilde wolf omhelzen! Ze omhelsden met grote liefde, maar zonder te bedenken dat ze me breuken kunnen bezorgen. Toen ik zag dat de dingen te ver gingen, stopte ik gewoon met naar de Punjab te gaan. Wat je, kijkend van de buitenkant, ook opmerkt – omhelzen, kussen, handjes vasthouden – of zelfs als je mensen ziet vrijen, dan ontdek je ook niet wat liefde is.

Liefde is een innerlijke ervaring. Enkel die twee mensen weten het. En die twee mensen weten het niet van elkaar; ieder weet het alleen van zichzelf; de ander staat buiten. Hij kan doen alsof, hij is misschien een huichelaar, hij heeft misschien andere bedoelingen en liefde kan enkel een lokmiddel zijn.

Je kunt alleen zeker zijn van je eigen liefde.

En je kunt alleen zeker zijn van je eigen dood.

Alle liefde buiten jou, is verbeelding voor jou. Alle dood buiten je, is angst, achtervolgingswaan – voor jou geen realiteit. Maar naarmate je ouder wordt, wordt de denkbeeldige dood groter en groter, omdat het leven steeds korter wordt.

Aan het hof van de grote keizer Akba, gebeurde het op een dag... Hij kwam het paleis binnen. In zijn paleis had hij altijd een bord, net zoals je borden hebt op universiteiten, want hij was een geleerd man en zijn hofhouding zat vol met geleerde mensen. Hij had uit alle delen van het land alle geniale mensen uit verschillende gebieden verzameld.

Terwijl hij een lijn trok op het bord, vroeg hij aan de wijze mannen van zijn hofhouding: ‘Kan iemand deze lijn smaller maken zonder hem aan te raken?’ Hoe kun je hem nu dunner maken zonder hem aan te raken? Je moet hem aanraken om hem dunner te maken; je moet er een bepaald gedeelte van uitwissen. Alle wijze mensen wisten dus niet wat ze moesten doen. Uiteindelijk zei Akbar tegen Birbal, die in zijn hofhouding de meest intelligente persoon was: ‘De hofhouding lijkt nogal zwijgzaam. Heb jij een idee, of heb je ook het falen geaccepteerd?’

Birbal ging naar het bord en trok een dikkere lijn boven de lijn die Akbar had getrokken. Hij maakte hem dun zonder hem aan te raken; enkel door de dikkere lijn was de hele context veranderd. Nu was de eerste lijn, in vergelijking met de dikkere lijn, dun geworden.

Je leven blijft maar beperkter en beperkter worden. Je weet dat het leven elke dag ingekort wordt. Elke ademhaling, en je bent minder levend dan je ervoor was. Elke dag die voorbijgaat, en je leven wordt minder en minder. Je weet niet precies wanneer de dood komt, maar één ding is zeker, wanneer hij komt dan ben je bijna aan het eind van je leven. En het leven glipt weg; vandaar dat de angst groter blijft worden.

En verder heeft de mens gaven die hij op een verkeerde of juiste manier kan gebruiken. Bijvoorbeeld verbeelding – hij kan het in de kunst gebruiken, in creatieve dingen. Hij kan aan de wereld iets van schoonheid toevoegen, iets van vreugde, kan haar kleurrijker maken, muzikaler, kan haar maken tot een mooie tuin van mensen die tot bloei komen in hun bewustzijn. Maar verbeelding kan ook het tegenovergestelde doen.

Naarmate een mens dichterbij de dood komt, begint zijn verbeelding zich naar de dood te keren. Hij denkt meer aan de dood – natuurlijk, want dat is de werkelijkheid die hij onder ogen gaat zien.

Ik hoorde eens... In een park zaten drie oude dames op een bank te roddelen. De ene dame zei: ‘Mijn man kwam twee dagen geleden terug en nam twee prachtige motorboten mee, en een jacht groot genoeg voor twaalf mensen om op te wonen. Ik ben vreselijk opgewonden. Hij maakt plannen om een lange reis te maken op onze eigen boten.’

De tweede vrouw zei: ‘Mijn man was hier een paar maanden niet. Hij kwam gisteravond pas terug en hij bracht een prachtige Cadillac voor me mee. Hij kocht een huis in de bergen en ik snak ernaar om in die Cadillac te stappen en zo gauw mogelijk naar het huis te gaan.’

De derde vrouw zei: ‘Mijn man is niet rijk. Hij is een arme man, maar een unieke man. Als ik met jullie van man zou kunnen wisselen, zou ik het weigeren. Jullie mogen je rijke mannen hebben die jachten en motorboten meebrengen, Cadillacs, huizen in de bergen; jullie mogen je rijke mannen houden. Mijn man is uitzonderlijk. Je kunt op miljoen mensen geen persoon vinden die met hem te vergelijken is. Ik ben zo trots op hem.’

De beide dames raakten zo opgewonden. ‘Vertel het ons – wat is zijn uniekheid?’

Ze zei: ‘Het unieke is dat dertien vogels naast elkaar op de pik van mijn man kunnen staan!’

Natuurlijk geloofde niemand het.

De eerste vrouw zei: ‘Vergeef het me, ik heb gelogen. Mijn man is niet gekomen; enkel een telegram dat hij gauw komt. Er zijn geen boten en geen jachten. Net een paar dagen geleden heb ik een tochtje met een motorboot gemaakt; dat is wel waar.’

De andere vrouw zei: ‘Als jij de waarheid zegt, kan ik niet achterblijven. Ik zal jullie de hele waarheid vertellen: Sinds ons huwelijk heb ik niets meer van mijn man gehoord. Toen wij op huwelijksreis waren, verdween hij eenvoudig. We gingen samen weg en ik kwam alleen terug. Er is geen sprake van een Cadillac, er is geen sprake van een huis in de bergen. Enkel om mezelf te troosten, blijf ik me zulke dingen verbeelden. Het voelt goed, tenminste voor een moment wanneer je vergeet dat het gewoon fantasie is. Alles wat gebeurde is dat ik eergister met een klein bootje heb gevaren, niet eens een motorboot, waarin je moet roeien met je eigen handen.

Nu wendden beiden zich tot de derde vrouw.

De derde vrouw zei: ‘Oké, oké, Als jullie de waarheid vertellen, zal ik ook de waarheid vertellen. De zaak van de dertien vogels die naast elkaar op de pik van mijn man staan, is niet juist. De dertiende vogel moet op maar één poot staan. Mensen leven in overdrijvingen.

En iedereen heeft van de dood, ergens in het onbewuste, een heel donker, zwart, gevaarlijk beeld. En het vreemde is dat de dood helemaal niet bestaat.

Je hebt gevraagd wat er gebeurt met die mensen die in coma sterven, in onbewustheid, onder een of andere narcose. Of je nu in coma bent of onder narcose, een ongeluk krijgt of plotseling doodgaat, in feite raakt iedereen voor het overlijden onbewust, behalve zij die zichzelf gerealiseerd hebben. Dus het gaat niet alleen maar om een kleine groep die sterft in coma, die sterft onder narcose, die onbewust sterft op een operatietafel of tijdens een ongeluk. Iedereen sterft onbewust. Als de dood dichterbij komt – en wanneer ik zeg als de dood dichterbij komt, bedoel ik, als het leven uit je lichaam naar buiten glipt, zich klaar maakt een nieuwe baarmoeder binnen te gaan – heeft de natuur een ingebouwd programma. De persoon raakt onbewust, want het is de grootste chirurgische ingreep die daar plaatsvindt. Zijn hele wezen moet uit zijn lichaam gehaald worden, waarin het geleefd heeft, ermee vereenzelvigd, zeventig of tachtig jaar lang.

Het is een natuurlijk verschijnsel dat iedereen voor het sterven onbewust raakt. In feite zijn er sinds het leven van Sushrut, de grootste chirurg, en de alleroudste, die het Oosten heeft voortgebracht zeventuizend jaar verstreken. Volgens Sushrut – en hij was misschien in de hele geschiedenis van de

mensheid de eerste chirurg met zo een grote genialiteit – leerde de chirurgie de kunst van de narcose van het gewone sterven.

Toen ze zagen dat iedereen onbewust raakt voor het sterven, werd het een aanwijzing. Het betekent dat er zo een geweldige chirurgische ingreep gaat plaatsvinden dat de mens misschien niet in staat is er bewust tegen opgewassen te zijn. Het is beter hem diep in slaap te laten gaan, en in die slaap is de overdracht van de ziel gemakkelijker.

Daarom herinner je je vorige leven niet, omdat de kloof van onbewustheid als een barrière functioneert. Het heeft dus twee functies. Het helpt je om overgezet te worden van het ene lichaam naar het andere. En het heeft ook nog een andere functie: de kloof van onbewustheid is zo diep – de diepste die mogelijk is – dat het een blokkade wordt voor de herinneringen van je vorige leven. Want die herinneringen zijn gevaarlijk... Je bent niet in staat om van het leven dat je nu leidt een mooi leven te maken, en als je mind bestoken gaat worden door je voorbije levens en de ervaringen, is het zeker dat je gek wordt. Je bent dan niet in staat om door te krijgen wat er gebeurt; het is bijna net alsof alle stations op je radio tegelijk aan staan. Het leven wordt onmogelijk, want voor zover het gaat om die herinneringen uit het verleden, is het niet als een herinnering wanneer ze hun deuren openen. Het speelt zich niet alleen af in je mind, het is bijna alsof je het herbeleeft. Je vergeet volledig dat het een herinnering is; je gaat je vorige leven uitleven. En als je vele voorbije levens kent, is het zeker dat je gek wordt – je kunt het niet hanteren. Sushrut heeft gelijk dat de eerste aanwijzing over operaties... Hij was de grootste chirurg, de eerste chirurg die boeken schreef over chirurgie, de eerste chirurg die alle fijne instrumenten beschreef die we tegenwoordig ontwikkeld hebben.

Maar toch heeft het Oosten een volkomen verschillende benadering ten opzichte van het Westen. In het Westen werd de chirurgie steeds belangrijker, hoewel ze pas driehonderd jaar oud is. Ze is dagelijks de geneeskunde gaan vervangen en haar plaats gaan innemen. En ze heeft de ambitie organen van kunststof te ontwerpen opdat wanneer er iets misgaat, het niet nodig is het te genezen – vervang het gewoon door een mechanisme van kunststof. En het mechanisme van kunststof wordt nooit ziek; het is de verwachting dat het een leven meegaat. Een kunststof hart bijvoorbeeld, gaat niet sneller kloppen als je een mooie vrouw ziet. Een kunststof hart is tenslotte een kunststof hart, tenzij je over bepaalde speciale voorzieningen beschikt... een afstandsbediening: ‘Wat ben je aan het doen? Er komt een mooie vrouw aan, vooruit!’ Anders blijft je hart op de gebruikelijke manier doorgaan.

Toen ze me arresteerden, probeerden ze in Noord Carolina de hele wereld te laten zien dat ze me bijna als een gast van President Ronald Reagan behandelden. Ze waren bang dat als er iets gebeurde, zelfs onvoorzien, dat dan alle schuld naar de regering van de Verenigde Staten zou gaan. Dus stopten ze me eerst in de ziekenafdeling van de gevangenis. Ik had zes zusters en een vrouwelijke arts. Alvorens mijn naam in het register in te schrijven,

controleerden ze mijn pols, mijn hartslag en mijn bloeddruk. Eén zuster nam mijn bloeddruk op en de hoofdzuster maakte alleen maar grapjes; ze zei: ‘Als een vrouw de bloeddruk opneemt, gaat hij een beetje omhoog.’

Ik zei: ‘Bij mij is dat niet zo. Hij gaat misschien een beetje naar beneden, maar hij kan niet een beetje omhoog.’

Zij zei: ‘Wat bedoelt u?’

Ik zei: ‘Het is beter dat u het me niet vraagt, omdat deze zusters zich gekwetst kunnen voelen.’

Deze zusters zeiden: ‘Nee, we zullen ons niet gekwetst voelen; zegt u het maar.’

Ik zei: ‘Ik heb zoveel mooie vrouwen om me heen gehad, en het is voor mij niet zo eenvoudig om uit te maken wie een vrouw is en wie een man is. Ik moet opnieuw kijken om te zien dat... ja, zij is een vrouw en dit is een man.

Enkele sannyasins waren ook bij mij in de gevangenis. De hoofdzuster had hen kennelijk verteld wat ik zei: ‘Ik heb zoveel mooie vrouwen om me heen dat u niet kunt verwachten een betere en mooiere zuster in uw gevangenis te hebben.’

Onze sannyasins waren erg blij.

Zij zei tegen me: ‘Uw vrouwen zijn erg gelukkig.’

Ik zei: ‘Ze verdienen dat ook!’

Toen ik daar was, stierf een man. En ik voelde zijn dood in bijna alle zes overblijvende gevangenen in de cel – ze waren allemaal halfdood. Ik deed mijn best: ‘Je bent niet dood! En ik kan het je op schrift geven dat je nooit doodgaat. Als het per ongeluk gebeurt dat je dood bent, kom dan met het papier bij me.’

Hij zei: ‘Maar waar vind ik u dan?’

Ik zei: ‘Je bent dom. Het eerste is niet om mij te vinden, het eerste waar het om gaat, is dat je dood bent!’

Hij zei: ‘mijn god, maar u overtuigde me dat er geen dood bestaat.’

Ik zei: ‘Ja, er bestaat geen dood. Maar in het bestaan is er een voortdurende verandering. Het is een vernieuwing; daarom zijn er seizoenen, daarom is er kindertijd, zijn er jeugdijaren, is er ouderdom, dood. Het leven gaat maar door met het terugplaatsen van betere lichamen, betere minds en beter bewustzijn. Als we die niet gebruiken, is het onze eigen schuld.

Je maakt je zorgen over de dood. Je zou je zorgen moeten maken over meditatie. Meditatie is de enige manier waardoor je bij leven kunt weten dat er geen dood bestaat. Anderzijds vraag je me over mensen die in coma zijn, mensen die onder narcose zijn, mensen die door een of ander ongeluk onbewust zijn: – ‘Wat gebeurt er met deze mensen?’ Niets bijzonders, het is dezelfde zaak. Ze gaan over in een ander lichaam.

De mensen die achterblijven denken dat ze dood zijn. Ze zijn eenvoudig overgegaan in een andere vorm, in een nieuwe sensitiviteit, in een nieuwe intelligentie.

Dit leven is een universiteit. We moeten hier maar één ding leren: dat de dood niet bestaat, dat het leven eeuwig is.

Maar je moet het ervaren.